

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА “ПАРМЕДИК”
ТА МІСЦЕ ПАРМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я США.....153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шаласва

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ 156

О.С. Гнатчук

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ.....159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....162

Л.І. Запоточна

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ 165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРМЕДИЦИНА”
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ.....168

Б.І. Лабінська

КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ.....170

О.О. Маковська

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....173

І.П. Одинський

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 176

Л.Б.Потапова

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я В УКРАЇНІ 180

Л.І. Починок, І.Є. Томка

ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА 186

І.П. Протасова

ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ 188

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Л.І. Запоточна

Кафедра іноземних мов
(зав. – доц. О.М.Рак)

Буковинського державного медичного університету

Нема таких мов, які б розвивалися в абсолютній ізоляції. Будь – яка мова обов'язково зазнає іншомовного впливу або навіть впливає на інші мови. Термінотворці більшості країн світу прагнуть у сучасних умовах обміну інформацією поєднати елементи як інтернаціональності терміносистем (для полегшення міжнародного спілкування), так і національної самобутності [1]. Процес запозичення іншомовних елементів, коли будь – яка мова постійно збагачується, а іноді й засмічується запозиченнями з інших мов, у переважній більшості мов світу значно активізувався. Це, в свою чергу, ставить питання про інтернаціональне та національне в термінотворчому процесі.

Інтернаціональне, на думку більшості галузевих фахівців, асоціюється з запозиченнями, в той час як національне – із пуризмом [4]. Проте така схема є досить примітивною. По – перше, запозичуватись може не тільки зовнішня, але й внутрішня форма. По – друге, справжній пуризм полягає не стільки у простому калькуванні іншомовних слів та словосполучень, скільки в повному ігноруванні іншомовної мотивації. Слова іншомовного походження ще не є інтернаціоналізмами. Так, не можна назвати інтернаціоналізмом англійське слово science (наука, вчення), що є запозиченням з латинської scientia, або middle з лат. medius – середній через те, що в інших мовах таке запозичення не спостерігається. Отже, інтернаціоналізм відрізняється від простого запозичення тим, що будь – який елемент може називатися інтернаціоналізмом тільки тоді, коли він зустрічається принаймні у трьох неспоріднених мовах [2]. Якщо такої умови нема, тоді нема

підстав називати таке запозичення інтернаціоналізмом. У такому разі є звичайне запозичення на національному рівні. Наприклад, vitreus (лат.) – vitreous (англ.) – склистий; oculus(лат.)– eye (англ.) – око; glomerosus(лат.) – glomerate (англ.) – кулькоподібний; pelvis (лат.) – renal pelvis (англ.) – ниркова мисочка; signum (лат.) – sign (англ.) – ознака; mucus (лат.) – mucus (англ.) – слиз; sitis (лат.) – thirsty (англ.) – спрага, remedium (лат.) – remedy (англ.) – лікарський препарат.

Необхідність засвоєння нових інтернаціональних елементів, за словами І.К. Білодіда, постає тоді, коли міжмовні тенденції до їх прояву збігаються з власними внутрішніми потребами та можливостями окремо взятої мови. Поповнення термінологічної лексики полегшує двомовне спілкування та економить зусилля в процесі засвоєння будь – якої мови [4].

В Європі поступово сформувалась мова науки й теорії, в основу якої лягла латина. Латинська мова є базовою, основною для позначення медичної термінології в англійській мові. Відсоткове співвідношення інтернаціонального та національного не є однаковим у різних мовах. Все залежить від преференційних тенденцій у кожній конкретній мові. Проте присутність інтернаціонального елемента в будь – якому відношенні значно полегшує спілкування та розуміння медичної термінології для студентів – медиків, які вивчають англійську мову: fascia – fasciae – фасція; trachea – tracheae – трахея; pleura – pleurae – плевра; formula – formulae – формула; bronchus – bronchi – бронхи; stimulus – stimuli – стимул; bacterium – bacteria – бактерія; plenum – plena – пленум, повнота ; criterion – criteria – критерій; phenomenon – phenomena – феномен; analysis – analyses – аналіз ; cancer – cancer – рак, канцер; latens – latent – латентний ; hypothesis – hypotheses – гіпотеза ; color – colour -колір; thesis – theses – тези; memoria – memory – пам'ять; nasus – nose – ніс ; rhythmus – rhythm – ритм; sol – sun – сонце; canalis – canal – канал; vena – vein – вена [6].

Особливої уваги заслуговують випадки співіснування свого елемента та запозичення з іншої мови, коли вони означають одне й те саме поняття. При цьому інтернаціональним може виявитись саме свій елемент, якщо він має інтернаціональну внутрішню форму, в той час як запозичення може носити суто національний характер, якщо його не засвоєно іншими мовами [3]. В даному випадку може відбутися заміна слова рідної мови іншомовним, або навпаки

обидва елементи співіснують як синоніми. Часто запозичення має прояв навіть у тих випадках, коли рідна мова має власні засоби висловлення того чи іншого поняття. Таким чином, нові елементи можуть витіснити слова рідної мови або співіснувати з ними як синоніми. *Plena* – пленум, повнота; *canseer* – канцер, рак; *latent* – латентний, прихований. У випадках, коли “своє” та “чуже” слово співіснують, вони є, по суті, абсолютними синонімами, проте науковим терміном є лише останнє, тоді як перше вживається, в основному, у повсякденному мовленні [5].

Отже, ми можемо зробити висновок, що інтернаціональні та національні поняття співіснують разом, та між ними немає чітких меж. Інтернаціональне втілюється в національному, тому інтернаціоналізація лексики є одним із шляхів розвитку мови.

Література. 1. Акуленко В.В. Вопросы интернационализации словарного состава языка. – Харьков, 1972. – С. 216. 2. Акуленко В.В. Интернациональные элементы в лексике языков. – Кишинёв, 1971. – С. 251-264. 3. Володина М.Н. Интернациональное и национальное в процессе терминологической номинации. – Москва, 1993. – С. 112. 4. Д’яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення. – Київ, 2000. – С. 118-136. 5. Лотте Д.С. Вопросы заимствования иноязычных терминов и термозлементов. – Москва, 1982. – С. 40. 6. Янков А.В. Англійська для студентів – медиків. – Київ, 2004. – С. 125-145.